

Osebna varovalna oprema

Definicija:

V skladu z definicijo v Evropski direktivi 89/686/EGS z dne 21. decembra 1989 o usklajevanju zakonov držav članic glede osebne varovalne opreme:

Osebna varovalna oprema (OVO) je vsaka oprema ali pripomoček, ki je bila načrtovana in izdelana zato, da jo posameznik nosi ali drži s ciljem varovanja pred eno ali več nevarnostmi za zdravje in varnost.

Osebna varovalna oprema prav tako zavzema:

- vsako enoto, ki jo sestavlja več naprav ali pripomočkov, ki jih dobavitelj poveže v celoto za varovanje posameznika pred enim ali več istočasno nastopajočimi tveganji
- varovalno napravo ali pripomoček, ki je ločljivo ali neločljivo združen z osebno opremo, ki ni varovalna, in jo posameznik nosi ali drži pri delu za izvajanje posebne dejavnosti
- zamenljive sestavne dele osebne varovalne opreme, ki so bistveni za njeno zadovoljivo delovanje in se izključno uporabljajo samo za takšno opremo.

Vsak sistem na tržišču skupaj z osebno varovalno opremo za povezavo na neko drugo zunanjo, dodatno napravo se obravnava kot sestavni del te opreme, tudi če ta sistem ni bil namenjen za to, da bi ga uporabnik stalno nosil ali držal skozi celoten čas izpostavljanja nevarnosti.

V Franciji so to evropsko direktivo 1. januarja 1993 spremenili v državni zakon (odlok št. 92-765, 29. julij 1992). V Italiji so to evropsko direktivo spremenili v državni zakon z odlokom št. 626/94 z dne 19. septembra 1994 in odlokom št. 242 z dne 19. marca 1996

Kategorije

Osebna varovalna oprema je razvrščena v 3 kategorije:

- **Kategorija I: manjše nevarnosti = manjše mehanske poškodbe, sončno sevanje**
- **Kategorija II: resne nevarnosti**
- **Kategorija III: hude ali smrtne nevarnosti.**

Posledično je v večini zanimiva le osebna varovalna oprema kategorije III za reševalne akcije iz posebej nevarnih področij.

Osebna varovalna oprema kategorije III obsega vso opremo, ki je namenjena varovanju pred padci z višin.

Te naprave vsebujejo pasove in pripomočke, ki so namenjeni za povezavo osebe z neko strukturo, razen sidriščnih točk, ki so del strukture same.

Zahteve za osebno varovalno opremo

Tehnične zahteve:

Osebna varovalna oprema mora izpolnjevati bistvene zdravstvene in varstvene zahteve. Osebna varovalna oprema mora biti zasnovana in proizvedena na način, ki zagotavlja najvišjo možno varovanje ob upoštevanju ergonomije in zahtev udobnosti nošenja.

Preveriti je potrebno skladnost z evropskimi standardi in se tako prepričati, da oprema izpolnjuje tehnične zahteve.

- V normah niso opisani vsi izdelki, ki spadajo pod direktive o osebni varovalni opremi.
- Proizvajalec lahko odstopa od norm, če pozna tehnično rešitev, ki se še bolje obnese v posebnih situacijah in je v skladu s pravnimi zahtevami.

Zahteve pregledov:

- **Kategorija I:** manjše nevarnosti = izjavo o skladnosti izda proizvajalec
- **Kategorija II:** resne nevarnosti = pregled tipa EC
- **Kategorija III:** hude ali smrtne nevarnosti = pregled tipa EC + jamstvo EC kakovosti

Zahteve označevanja

Označba EC se pripiše vsakemu izdelku osebne varovalne opreme in njenemu pakiranju, tako da je vidna, čitljiva in neuničljiva za celoten čas predvidljive življenjske uporabne dobe osebne varovalne opreme.

Označba EC je sestavljena iz črk »CE«, katerima sledijo zadnji dve številki letnice izdelave, serijska številka in proizvodna številka.

Označba EC pomeni, da izdelek izpolnjuje zahteve Evropske direktive 89/686/EGS.

Za osebno varovalno opremo kategorije III je obvezna laboratorijska številka, ki jamči nadzor kakovosti.

Zahteve informacij o uporabniku

Pri vsaki osebni varovalni opremi mora biti priložen tehnični opis proizvajalca, ki obsega in določa:

- navodila za uporabo, čiščenje, vzdrževanje in pregledovanje
- podrobnosti o obsegu pripomočka in o tehničnih pregledih
- navodila za uporabo z drugimi izdelki
- omejitve uporabe
- datume in obdobja, po preteku katerih se opreme ne sme več uporabljati
- opis sledečega pregleda (ime in naslov proizvajalca, serijska številka, datum izdelave, datum nakupa, datum prve uporabe, ime uporabnika)
- ali je priporočljivo ali ne, da opremo uporablja izključno ena oseba.

Pregled osebne varovalne opreme

Osebno varovalno opremo je potrebno pregledovati redno.

V Franciji odlok z dne 19. marca 1993 – ki temelji na Evropski direktivi 89/656/EGS – zahteva, da se osebno varovalno opremo pregleduje redno v določenih časovnih obdobjih **vsaj enkrat letno**

Ti časovno določeni pregledi so po zakonu obvezni

- Odlok št. 93-41 z dne 11. januarja 1993, ki je preoblikoval Evropsko direktivo 89/656/EGS v francoski zakon, določa vse organizacijske ukrepe in pogoje uporabe opreme in varovalnih sredstev.
- Odlok z dne 19. marca 1993 določa osebno varovalno opremo, ki mora biti v določenem časovnem obdobju pregledana.
- Proizvajalec poskrbi za kriterije in ure pregledov ter lahko določi krajše časovno obdobje.

Ti pregledi imajo za cilj zagotoviti brezhibno stanje osebne varovalne opreme, ki je v rabi ali na zalogi, ali prepoznati morebitne poškodbe, ki bi lahko pripeljale do nevarnosti.

Upoštevati je potrebno vse mogoče ukrepe, da se osebno varovalno opremo, ki ji je potekel rok uporabe, ki ga je določil proizvajalec, takoj umakne iz uporabe.

Periodičnost pregledov:

Intervale določi proizvajalec. V splošnem je potrebno preglede opraviti:

- **pred prvo uporabo in osebno nalogo**
- **pred in po vsaki uporabi**
- **vsake 3 mesece za tekstilne izdelke (temeljiti pregled)**
- **enkrat letno za kovinske izdelke (temeljiti pregled).**

Pomembno je, da vsak uporabnik obvesti odgovorno osebo o vsakem ugotovljenem izrednem dogodku in/ali opaženi nepravilnosti.

Preglede mora opraviti proizvajalec ali odgovorna oseba, ki jo je usposobil proizvajalec ali si je pri njem pridobila ustrezno znanje.

Datume in rezultate pregledov je potrebno shraniti v varnostni register, ki za vsak člen obsega naslednje podatke:

- model
- serijsko številko
- datum proizvodnje
- datum nakupa
- datum prve uporabe
- ime uporabnika, če je osebna varovalna oprema dodeljena le eni osebi
- datum, po izteku katerega oprema več ni uporabna (če je potrebno).

Vzdrževanje osebne varovalne opreme

V splošnem je potrebno vse dele osebne varovalne opreme vzdrževati v skladu s sledečimi obvezujočimi pravili:

- Osebna varovalna oprema ne sme priti v stik s kemikalijami, kot so topila ali jedke snovi itd.
- Vsakršno spremembo ali popravilo lahko izvede izključno proizvajalec.
- Potrebno je upoštevati navodila proizvajalca.
- Skladiščenje: vse izdelke je potrebno skladiščiti brez nasilnega kopičenja opreme. Prostor mora biti ustrezno zračen in zaščiten pred prekomerno svetlobo, ekstremnimi temperaturami in agresivnimi ali jedkimi snovmi.
- Čiščenje: vse izdelke je potrebno čistiti in prati s čisto vodo ter jih posušiti brez uporabe toplotnih virov ali neposrednega izpostavljanja soncu. **Nikoli ne uporabljajte visokotlačnih čistilcev.**

Nekaj nasvetov

Tekstilni izdelki (vrvi, pasovi): perite z blagim detergentom ročno ali v stroju in sperite s čisto vodo (največja temperatura 30 °C). Potem počasi posušite brez pomoči kakršnegakoli vira toplote.

Kovinski izdelki: redno oljenje mehanskih delov (os, sornik) zagotavlja dobro delovanje.

Osebna varovalna oprema, ki jo je potrebno pregledovati

Osebna varovalna oprema je navedena v Evropski direktivi 89/392/EGS in/ali 89/686/EGS, na primer:

- varovalni pas
- zanke
- sidrišča tipa B (zanke)
- naprave za spuščanje
- spojni elementi (karabini)
- vrvi
- čelade
- blažilniki padca
- varnostne naprave
- blokirne naprave
- škripci.

Organizacija pregledov

Uporaba obrazcev za preglede:

- 1.) možnost uporabe preglednih pol, ki se nahajajo na zadnji strani tehničnega opisa, priloženega vsakemu izdelku, in s tem ustvarjanje varnostnega registra
- 2.) uporaba preglednega registra za osebno varovalno opremo (za primer glejte prilogo).

Ob glavnih pregledih moramo biti pozorni na »zgodovino« uporabe izdelka, varnostne elemente, elemente udobja, funkcionalen preizkus delovanja in pregled odpornosti.

Primer metodologije pregleda:

Uporabnik:

Hrani tehnični opis, ki ga priskrbi proizvajalec. Tu najdemo pregledno polo s podrobnostmi o modelu, serijsko številko, letom izdelave, datumom nakupa, datumom prve uporabe, imenom uporabnika, če je osebna varovalna oprema dodeljena le eni osebi, in seznamom izvedenih pregledov (datum pregleda, žig in podpis pregledovalca). Dejansko si uporabnik sam ustvari svoj varnostni register.

Pregledovalec:

Izpolni pregledni obrazec osebne varovalne opreme, ga priloži v mapo, ki služi kot referenca za izvedene preglede, in se podpiše na pregledno polo uporabnika, če je izdelku dovoljena nadaljnja uporaba. Ta mapa služi kot varnostni register.

Nadzor sledečih pregledov:

Cilj je učinkovita in pravočasna izvedba naslednjih pregledov in popoln povzetek osebne varovalne opreme, ki jo je potrebno pregledati.

Zato mora posameznik ustvariti mapo, kjer so povzete vse podrobnosti o osebni varovalni opremi kot na primer:

- vrsta izdelka
- referenčna številka
- serijska številka
- datum prvega pregleda
- datum naslednjega pregleda
- datum, po preteku katerega je nadaljnja uporaba izdelka prepovedana.

Zaključek:

Varnostni register omogoča nadzor pregledov različne osebne varovalne opreme. Za osebje, ki izvaja preglede, je potrebno in obvezno posebno usposabljanje.

Pomembno je poudariti, da **pregledovalec sam nosi odgovornost za izvedene preglede.**

Da bi reševalne naloge izpeljali na varen način, je zelo pomembno ne le, da smo sposobni opravljanja različnih tehnik reševanja, temveč tudi da smo opremljeni z ustrežno opremo, ki se jo **redno pregleduje.**